

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 02 lutego 2023

WOOŚ.410.32.2023.PB

**Wójt Gminy Pilchowice
ul. Damrota 6
44-145 Pilchowice**

Odpowiadając na wniosek z 9 stycznia 2023 r., znak PGN.6720.1.2022 dotyczący zaopiniowania projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pilchowice, po przeanalizowaniu załączonych dokumentów, tj. projektu studium oraz prognozy oddziaływania na środowisko, na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U z 2022 r., poz. 1029 ze zm.) oraz art. 11 pkt 5 lit. i ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz. 503 ze zm.)

opiniuję pozytywnie

projekt ww. zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z przedłożonymi materiałami podstawą sporządzenia zmiany studium jest uchwała Rady Gminy Pilchowice Nr XXXVI/283/21 z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany fragmentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pilchowice.

Zmiana studium jest sporządzana w granicach, które zostały określone na załączniku nr 1 do uchwały inicjującej. Powierzchnia obszaru objętego zmianą studium wynosi ok. 107 ha. Bezpośrednią przyczyną zmiany studium jest obowiązek ujawnienia udokumentowanego złoża kopaliny (kruszywa naturalnego) „Pilchowice 2” (w granicach określonych w Dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego „Pilchowice 2” w kategorii C1, który został zatwierdzony decyzją Marszałka Województwa Śląskiego Nr 1987/OS/2020 dnia 31.07.2020 r.). W studium przyjętym uchwałą Nr XXVIII/240/16 Rady Gminy Pilchowice z dnia 24 listopada 2016 r., złożę „Pilchowice 2” zostało ujawnione w granicach określonych w Dokumentacji geologicznej zatwierdzonej decyzją Marszałka Województwa Śląskiego OS RG.7511-00015/08 z dnia 3.10.2008 roku.

Rozwiązania przyjęte w ustaleniach zmiany studium zawiera rysunek zmiany studium oraz część B ujednoczonego tekstu studium. Obejmują one:

- aktualizację rysunku studium w zakresie granic udokumentowanych złóż kopalin objętych własnością gruntową, z podtrzymaniem zasad ochrony złóż kopalin określonych w pkt 6 rozdziału IV części B tekstu studium, gdzie dodaje się odwołanie do ppkt 2.2. i 2.3 w rozdziale IX, w których określa się granice i wytyczne do przewidywanego planu miejscowego;
- aktualizację rysunku studium w zakresie kierunków przeznaczenia terenu oraz uzupełnienie ustaleń tekstowych w §15 rozdziału II części B ("R" - obszary rolne), poprzez rozszerzenie zakresu dopuszczalnych zmian w przeznaczeniu terenów o możliwość ustalenia w miejscowym planie powierzchniowej eksploatacji kopalin jako przeznaczenia tymczasowego;
- aktualizację rysunku studium w zakresie granic obszarów wymagających rekultywacji, a także ustaleń tekstowych w ppkt 5.1.1. rozdziału VIII części B;
- oznaczenie dotychczasowej treści pkt 2 w rozdziale IX części B tekstu studium jako ppkt 2.1 oraz dodanie ppkt 2.2 i 2.3, zawierających wskazanie obszaru, dla którego gmina przewiduje sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (pokrywającego się z obszarem zmiany studium) i wytyczne do tego planu.

W załączniku pod nazwą „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pilchowice – uzasadnienie zmiany studium” – wskazano m. in., iż zmiana studium uwzględni korekty i uściślenia przeznaczenia terenu wprowadzone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (z 2018 r.) – w stosunku do kierunków przeznaczenia określonych w studium uchwalonym w roku 2016 oraz aktualny stan zagospodarowania terenów, co obejmuje m.in.:

- rezygnację z wyznaczenia terenu przeznaczonego do zalesienia (ZLd) w zachodniej części obszaru oraz z wyznaczenia obszaru o funkcji rekreacyjnej i sportowej (ZU/U) pomiędzy obecnym terenem eksploatacji piasku (PE) a korytem Dopływu z Pilchowic - w obydwu przypadkach na rzecz obszarów rolnych i zieleni naturalnej o funkcji ekologicznej (ZE), co jest podyktowane potrzebą przywrócenia równowagi przyrodniczej na terenach niekorzystnie przekształconych w związku z działalnością wydobywczą;
- zmianę kierunku przeznaczenia obszaru ZE pomiędzy obecnym terenem piaskowni, a ulicą Bierawka na R - obszary rolne, co odzwierciedla faktyczny stan zagospodarowania - wcześniejsze tereny łąk zostały przekształcone w pola uprawne.

Zmiana studium obejmuje m.in. nowe ustalenia dla obszarów rolnych (R), w tym dotyczące dopuszczalnego zakresu i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów oraz wytyczne ich określania w miejscowych planach. Na analizowanym fragmencie obszaru, którego dotyczy zmiana studium (ZM1) - nie wyklucza się możliwości dopuszczenia eksploatacji powierzchniowej kopalin, jako przeznaczenia tymczasowego.

Zgodnie z punktem 2.4. projektu zmiany studium przeznaczenie terenu na ww. cele może być dopuszczone pod warunkiem, że nie naruszy zasad ochrony środowiska, jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego określonych w rozdziale IV oraz kierunków zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej określonych w rozdziale V, a także ustaleń planu ochrony parku krajobrazowego, audytu krajobrazowego oraz aktów prawa miejscowego powołujących szczególne formy ochrony przyrody, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Jednocześnie w studium zachowano wytyczne określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach:

1. W miejscowych planach należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, stosownie do lokalnych uwarunkowań ekofizjograficznych, charakteru zabudowy otaczającej i innych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego określonych w części A studium oraz wynikających z przepisów odrębnych; w szczególności należy:
 - 1.1. ustalić, które spośród dopuszczalnych kierunków przeznaczenia terenu mogą być realizowane w obrębie danego obszaru, wykluczając sposoby zagospodarowania mogące być źródłem uciążliwości dla mieszkańców sąsiadującej zabudowy,
 - 1.2. wykluczyć sposoby i formy zagospodarowania pogarszające walory krajobrazowe lub mogące być źródłem uciążliwości dla środowiska, a także sprzeczne z wytycznymi dotyczącymi użytkowania terenu ustanowionymi w obszarach objętych ochroną prawną,
 - 1.3. dla dopuszczonych rodzajów przeznaczenia - określić wielkości działek budowlanych i gabaryty zabudowy zapewniające ochronę prywatności mieszkańców zabudowy sąsiadującej.
2. Forma i gabaryty zabudowy powinny uwzględniać ochronę walorów krajobrazowych.
3. Wymagane prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami w sposób wykluczający zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.

Powyższe ustalenia dotyczące ww. „wytycznych określania wymagań ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju w miejscowych planach” – istotne będą zatem podczas prac dotyczących przygotowania projektu nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu objętego przedmiotową zmianą studium – tym bardziej, iż jak zauważono w prognozie oddziaływania na środowisko odnosząc się np. do oddziaływania akustycznego cyt. „Największe zagrożenie od strony hałasu związane jest funkcjonowaniem na tym terenie piaskowni. Działalność piaskowni jest związana z powstawaniem uciążliwości hałasowych, wynikających głównie z pracy spychaczy, koparek oraz wywrotek transportujących kruszywo oraz inny materiał wykorzystywany do rekultywacji terenu. Projekt zmiany studium poprzez swoje zapisy umożliwi poszerzenie zasięgu eksploatacji złoża „Pilchowice 2” o jego wschodnią część. Złoże zbliża się w kierunku obszarów zabudowy mieszkaniowo-usługowej „MU”, mieszkaniowej jednorodzinnej „MJ” oraz zagrodowej i mieszkaniowo-usługowej „MR/MU” w rejonie ulic: Bierawki, Polnej i Chabrowej na odległość od 10 do ok. 200 m. Należy się liczyć z tym, że w przypadku uzyskania koncesji na eksploatację pozostałej części złoża, w niektórych miejscach poziom hałasu może być okresowo wysoki, przy czym uciążliwości akustyczne będą występować praktycznie wyłącznie w godzinach porannych i południowych”.

Dodatkowo, nadmienić należy w tym miejscu, iż zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska ochrona przed hałasem polega m.in. na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie. Przepis ten należy uwzględnić zarówno na etapie planistycznym (w tym mpzp) – jak i na etapie projektowania, realizacji oraz eksploatacji konkretnych przedsięwzięć (których uruchomienie zazwyczaj obwarowane jest koniecznością uzyskania szeregu indywidualnych decyzji administracyjnych, w szczególności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach).

Teren objęty opracowaniem jest położony w znacznej części w granicach Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Pozostała, północna część obszaru opracowania znajduje się natomiast w otulinie parku krajobrazowego. Park

krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” powołany został rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z 23 listopada 1993 r. w sprawie utworzenia parku Krajobrazowego "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" (Dz. Urz. Woj. Katowickiego Nr 15, poz. 130 z 20 grudnia 1993 r.). Jak wskazano w prognozie analizowany teren znajduje się na obrzeżach parku krajobrazowego i nie przedstawia większych wartości przyrodniczych i tym samym nie ma decydującego wpływu na różnorodność biologiczną. W wyniku dotychczasowej działalności, związanej z eksploatacją kruszywa na terenie powierzchniowej eksploatacji górniczej, oznaczonym symbolem PE – nastąpiła m.in. degradacja gleb oraz zakłócona została harmonia w krajobrazie. Na terenach rolniczych sąsiadujących z przekształconym terenem, nie wyklucza się możliwości dopuszczenia eksploatacji powierzchniowej kopalni, jako przeznaczenia tymczasowego. Potencjalne zainwestowanie obszarów rolnych, które nie wykazują znacznych wartości przyrodniczych pod eksploatację powierzchniową kopalni będzie stanowiło niejako kontynuację przekształconego krajobrazu.

Zgodnie z prognozą w granicach analizowanego terenu zlokalizowane są elementy sieci korytarzy ekologicznych województwa śląskiego. Spośród wskazanych w „Opracowaniu ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” typów korytarzy przez teren opisywanego obszaru przebiegają korytarze:

- ichtiologiczny (znaczna część środkowej, północnej i wschodniej części gminy Pilchowice, w tym także teren opracowania, przez który przepływa rzeka Bierawka została uznana za ostoję ichtiologiczną o nazwie „Bierawka z dopływami”),
- herpatologiczny (ważnym korytarzem ekologicznym jest dolina Bierawki w znacznej części pokryta zadrzewieniami i terenami otwartymi. Istotny dla utrzymania różnorodności płazów może okazać się także zbiornik wodny na terenach poeksploatacyjnych, w którym mogą się tworzyć siedliska sprzyjające płazom),
- ornitologiczny o znaczeniu regionalnym „Zbiornik Dzierżno Duże – Zbiornik Rybnicki” (łączy – przystanek pośredni na Zbiorniku Rybnickim na południu oraz na zbiornikach Dzierżno Duże, Dzierżno Małe i Pławniowice na północy).

W funkcjonowaniu tego korytarza istotną rolę może odegrać zbiornik powstały na terenach po eksploatacji piasku. Chociaż aktualnie nie stwierdzono dużego bogactwa awifauny, prawdopodobnie ze względu na stosunkowo niedługi upływ czasu od utworzenia zbiornika i słabo rozwiniętą szatę roślinną strefy przybrzeżnej) w przyszłości zbiornik ten może pełnić rolę stepping stones w korytarzu ekologicznym. Może być miejscem żerowania i odpoczynku dla przelatującego ptactwa wodno-błotnego, a z czasem rozwoju roślinności przybrzeżnej także rozrodu).

Jak wskazano w prognozie - funkcjonowanie piaskowni w niewielkim stopniu wpłynie na funkcjonowanie korytarza ornitologicznego, gdyż w granicach złoża nie występują aktualnie siedliska mogące służyć jako miejsca odpoczynku i żerowania dla przelatującego ptactwa wodno-błotnego. W konsekwencji zmiana ta nie będzie miała negatywnego wpływu na jego funkcjonowanie i drożność. Nie wystąpi niekorzystny wpływ ustaleń projektu zmiany studium na funkcjonowanie korytarzy: ichtiologicznego i herpetologicznego.

Na obszarze zmiany studium, ani w jego sąsiedztwie nie występują obszary sieci Natura 2000. Najbliżej położony jest specjalny obszar ochrony siedlisk PLH240010 – Stawy Łęczczok. Znajduje się on w odległości 21 kilometrów od granic tego obszaru. Planowane zmiany w studium z uwagi na zakres i znaczną odległość od powyższego obszaru Natura

2000 nie będą miały wpływu na możliwość osiągnięcia zaplanowanych celów ochrony jak również nie będą generowały zidentyfikowanych zagrożeń dla tego obszaru.

Z przedłożonych dokumentów wnioskować należy, że w wyniku realizacji ustaleń zmiany studium nie wystąpią znaczne, negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Obszary najcenniejsze pod względem przyrodniczym ustanowione jako różne formy ochrony przyrody, a także zadrzewienia i dolina cieków Bierawka w obrębie gminy pozostaną w dotychczasowym stanie. Istnieje natomiast pewne ryzyko zmiany charakteru Młynówki z cieków drenującego na częściowo ciek infiltrujący. Należy jednak zauważyć, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem kierunkowym, określającym politykę przestrzenną na przedmiotowym obszarze. Wyznacza ogólne ramy działań na poszczególnych obszarach. Z uwagi na ogólny charakter ustaleń zawartych w studium, można jedynie przewidywać kierunki zmian środowiska przyrodniczego na opracowywanym terenie. Bardziej szczegółowe prognozowanie wpływu konkretnego zainwestowania może odbyć się na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przede wszystkim konkretnych projektów inwestycyjnych.

Reasumując, w przypadku realizacji nowych działań inwestycyjnych, uwzględnionych w ustaleniach zmiany studium (w szczególności: obszar eksploatacji powierzchniowej kopalni, jako przeznaczenia tymczasowego) niewątpliwie nastąpią lokalne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe zubożenia roślinności, jak również nastąpi wpływ na występującą tam faunę i krajobraz. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące w skali gminy i regionu.

Po analizie całokształtu dokumentacji – biorąc, także pod uwagę przepisy art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, zgodnie z którym udokumentowane złoża kopalni w celu ich ochrony ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - opiniuję pozytywnie przedłożony projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pilchowice, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
dr Mirosława Mierczyk- Sawicka
/podpisano elektronicznie/